

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Pisarniške št. 10 h.

SLOVENE

Inserati:
Enostop. petlitrsta (72 mm):
za enkrat . . . 13 h.
za dvakrat . . . 11 „
za trikrat . . . 9 „
za več ko trikrat . . . 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniš nedelje, in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravišškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Državni zbor.

Dunaj, 11. sušca 1909.

Bosanska agrarna banka.

»Mažari si osvajajo Bosno.«
Pod tem naslovom je Benzionov finančni dnevnik že 19. grudna prošlega leta odkril tajne spletke skupnega državnega finančnega ministra barona Buriana in ogrske vlade. Smoter teh intrig je, da Mažari, oziroma pomažarjeni židje dobé v svojo pest bosanske in hercegovske kmete potom borzne spekulacije. Baron Burian hoče namreč kot načelnik bosanske vlade v dogovoru z ogrskim finančnim ministrom Wekerlom v Sarajevu ustanoviti agrarno banko kot podružnico peštanske komerčne banke ter ji dati nečuvne privilegije na račun in škodo bosanskih kmetov, na korist in dobiček mažarskih oderuhov in v prosep mažarskega vpliva v Bosni in Hercegovini.

Že v grudnu je »merodajna oseba« odgovarjala v nekem dunajskem listu, rekoči: 1. Bosanska vlada — to je baron Burian — je priznala peštanski komerčni banki izredne privilegije z državno garancijo z ozirom na zemljiško odvezo. 2. To se je zgodilo, da dela kupčije v Bosni tudi ogrski kapital, in sicer iz političnih in gospodarskih razlogov. 3. Dočim bosanska deželna banka daje kmetom posojila le do polovice zemljiške vrednosti, bode nova agrarna banka z državno garancijo dajala kmetom vso odkupnino za zemljišča. 4. Bosanski vladi je mnogo na tem, da iz političnih razlogov prične delovati v Bosni ogrski denarni zavod. 5. S tem se ne ruši noben zakon, ako nova agrarna banka dobi posebne privilegije in še državno poročstvo. 6. Bosanska vlada hoče, da imate Avstrija in Ogrska v Bosni enake pravice.

To je bila bistvena vsebina mažarskega odgovora na prvo odkritje Burianovih nečednih spletk. To je že največja nesramnost, katere so zmožni le mažarski oligarhi. V trenutku torej, ko je baron Aehrenthal proglasal ustavo in svobodo bosanskemu prebivalstvu v imenu našega vladarja, drznejo se mažarski mogotci z židovskim kapitalom »kupovati bosanske

duše«. Baron Aehrenthal obljublja Novi Avstriji ustavo, parlament, ki naj razpolaga z deželnimi novci, baron Burian pa kliče, kakor nekdanj Louis Philippe, tuje spekulante v deželo, ne kmetom v pomoč, ampak v pogubo. Mažarska vlada pa išče pri tem političen dobiček. Zagotoviti si hoče široko pot preko Bosne in Hercegovine do Adrije ter podati roko starim neprijateljem habsburške države. Ker bi ogrska vlada izdajala zastavne liste s 5%, iznašale bi kapitalizovane obresti 30 milijonov po sedanjih kurznih meri. To ogromno svoto bi plačal bosanski kmet, spravil v žep pa mažarski in nemški žid. Danes je bosanski kmet beraški dninar svojega age in bega, potem bi bil usmiljenja vredni tlačan, beli suženj. Na tak način habsburška država ne sme reševati jugoslovanskega vprašanja. Če to hočejo merodajni krogi, potem je dolžnost vseh jugoslovanskih poslancev, da glasujejo kot en mož proti aneksijski predlogi. Čemu ogromne denarne in krvne žrtve?!

Dr. Šusteršiča nujni predlog.

Nujna dolžnost je torej, da avstrijski parlament še o pravem času govori resno besedo ter naroči vladi, da prepreči mažarsko mahinacijo. To zahteva nujni predlog dr. Šusteršiča, ki je danes mej burnim pritirjevanjem pristašev vseh strank ožigosal mažarsko silovito grabežljivost. Rekel je: Vprašanje bosanske agrarne banke je jako važno in nujno. Preprečiti moramo spletke mažarskih borznih spekulantov. Ogrji smejo, ako hočejo in morejo, ustanoviti svojo banko v Bosni. Temu se mi tudi ne protivimo, pač pa nečuvnim privilegijem, ki jih je bosanska vlada podelila ogrski agrarni banki za Bosno in Hercegovino. S temi privilegiji bi Mažari postali gospodarji v Bosni. Baron Burian je govorniku lobljubil statut nove agrarne banke; drugi dan pa mu je pisal, da je en sam statut v skupnem finančnem ministru. (Buren smeh.) To je seveda le prazen izgovor, ker statut se more hitro prepisati. Mažari hočejo prikriti svojo nakano, da bi bosanskega kmeta spravili v odvisnost in tlačanstvo mažarskim borziancem. To je u ma z a n a kupčija, katere so zmožni le mažarski šovinisti, katero podpira mažarska

vlada! Ni lepo in častno za našo državo, da v 30 letih po okupaciji Bosne in Hercegovine ni izvršila zemljiške odveze. (Živahno pritirjevanje.) Še grše pa bi bilo, ko bi avstrijski parlament molčal, ko hočejo Mažari zaslužiti bosanskega kmeta. (Burno pritirjevanje.) Baron Burian je že gotov svoje zmage, dočim molči avstrijska vlada. Dunajska »Reichspost« je dne 9. t. m. iz dobro poučenega vira navedla razne privilegije, ki jih dobi nova banka v Sarajevu. Na razpolago ji bode vsa državna oblast. Banka ima na statutih deželni grb in dobi poseben privilegij pri sodiščih. Terjatve bodo izvrševale upravne oblasti. Torej dobi banka v istini vse pravice državnega zavoda. Bančne knjige veljajo kot javne listine. (Čuje!) Vse posle izvršuje država na javne stroške, dobiček pa teče v brezdanje žepe raznih oderuhov. Banka bi bila prosta vsakega davka in tudi prepisnine pri kupčiji in prodaji zemljišč. Upravni stroški banke pa bi znašali 1.5%, nadalje bi banka dobivala brezplačno vse tiskovine na deželne stroške. Zastavna pisma bi bila prosta osebne dohodarine itd. Iz tega je razvidno, da bi Mažari popolnoma zarobili bosanskega kmeta. In temu se morata upreti avstrijski parlament in vlada, sicer se osramotita pred vso Evropo. Avstrija je žrtvovala denar in kri, da oprosti Bosno; zato ne sme molčati, ako jo hočejo zaslužiti Mažari. Avstrijska vlada ima pravico in tudi dolžnost v smislu zakona z dne 22. svečana 1880., da govori svojo besedo v upravi Bosne. In to vprašanje se tiče bosanske uprave, katero si prisvaja ogrska vlada, ko zagotavlja banki deželno garancijo. Ko je bivši voditelj finančnega ministristva Jorkaš-Koch v aneksijskem odseku dne 28. prosinca odločno grajal ogrske spletke, posmehoval se je temu dr. Weckerle v svojem govoru dne 10. svečana v ogrski zbornici. Trdil je, da morajo Ogrji popraviti, kar so baje v 30 letih zamudili. Avstrija pa v Bosni ni imela in nima nobenih privilegijev, kakor to sedaj baron Burian nudi mažarski banki. Stroški okupacije pa so dosegli ogromno svoto 628 milijonov in dve tretjini je plačala Avstrija. Ali je Avstrija žrtvovala milijone in kri svojih vojakov, da bodo Mažari sedaj pograbili Bosno in Hercegovino? Ne! Vlada mora tukaj v zbornici označiti svoje stališče ter povedati, ali in

kako hoče preprečiti mažarsko nakano. (Burno ploskanje. Govorniku čestitajo poslanci raznih strank.)

Za besedo se takoj oglasi finančni minister dr. Bilinski, kateri jako klaverno zagovarja avstrijske koristi. Vemo, da dr. Bilinski ne pozove dr. Wekerla na dvoboj ali barona Buriana pred kazensko sodišče. Toda vsaj toliko odločnosti pa bi le pričakovali od finančnega ministra, kolikor jo je pokazal sekijski šef Jorkaš v odseku. Dr. Bilinski se je zviljal, kakor bi mu bila neznana vsa stvar. Razni »baje«, »morda« in drugi pomisleki so neumestni, ko je nevarnost v zamudi. V nevarnosti pa so koristi bosanskih kmetov, ki pridejo z dežja pod kap; v nevarnosti so avstrijske gospodarske in politične koristi, v nevarnosti je ugled habsburške države pred vso Evropo. Pritirjujemo pa finančnemu ministru, da se zemljiška odveza sploh ne sme izročiti dobička željnemu finančnemu zavodu; to je stvar države same, ki pri tem poslu ne sme iskati dobička. Končno izjavi dr. Bilinski, da hoče vlada pravočasno uporabiti svoj v zakonu ji zajamčeni vpliv.

V štadiju korupcije.

Bilinski v svojem govoru omenja, da v tem trenutku ne more povedati, v kakšnem štadiju se nahaja zadeva. Dr. Krek: »V štadiju korupcije!« Bilinski: »Definitivno zadeva še ni rešena.« Hribar: »Okoliščina, da so prostori že preskrbljeni z opravo, kaže na to, da je zadeva rešena.«

Govorili so nato še dr. Sylvester, dr. Renner in Holý, ki so priporočali dr. Šusteršičev predlog. Za nujnost so glasovale vse stranke, izveniš trojico vsenemških čudakov. V meritorni razpravi je dr. Šusteršič odločno pozivljal vlado, naj ne odlaš s svojimi koraki, naj napove vojsko ogrski vladi, katera si hoče na tako zviti način podjarmiti Bosno in Hercegovino. (Živahno pritirjevanje.)

Predlog je obveljal skoraj soglasno. Obsedeli so zopet le Malik, Iro in Jäger.

Poraz dr. Hohenburgerja.

V razpravi je bil potem predlog dr. Stranskega, naj pravosodni minister zaupa strogo preiskavo, zakaj je sekijski šef pravosodnega ministristva dr. Schauer osebno posredoval, da sodišče ustavi preiskavo proti baronu Aehrenthalu in neke-

LISTER.

Ukradeni bacil.

Angleški spisal H. G. Wells. Prevel I. M.

»In to-le tukaj,« je dejal bakteriolog in potisnil steklo pod mikroskop, »je preparat slovitega bacila kolere — kal kolere.«

Bledi človek je pogledal v mikroskop. Očividno ni bil vajen te vrste opravila in je držal svojo suho roko preko svojega prostega očesa. »Zelo malo vidim,« je rekel.

»Primate za oni vijak,« je dejal bakteriolog, »morebiti mikroskop ni uravnan za vaše oči. Oči so zelo različne. Samo malo zavrtite na to stran ali na ono.«

»Ah! Sedaj vidim,« je rekel obiskovalec. »Ni posebnega mnogo videti. Majhne proge in kosci blede rdeče barve. In vendar se morejo ti mali delci, ta mičkena telesca pomnožiti in uničiti celo mesto! Čudovito!«

Vzravnal se je pokonci, vzel steklo z mikroskopa in ga držal v svoji roki proti oknu. »Komaj vidno!« je rekel in pozorno ogledoval preparat. Obotavljal se je. »Ali so ti-le živi? Ali so sedaj nevarni?«

»Ti-le tukaj so mrtvi,« je dejal bakteriolog. »Kar se mene tiče, želim, da bi mi

mgli pomoriti vse, kar se jih nahaja na svetu.«

»Menim,« je rekel bledi človek z rahlim nasmehom, »da vam je malo na tem, da bi imeli take stvari žive okoli sebe.«

»Ravno nasprotno, mi jih moramo imeti,« je rekel bakteriolog. »Tukaj n. pr. — — — Odšel je preko sobe in prinesel več zapečatenih cev. »Tukaj notri so živi. To je cel zarod resnično živih bolezenskih bakterij.« Prenehaj je. »Takovorekoč kolera v steklenicah.«

Majhen žarek zadoščenja se je v trenutku prikazal na obrazu bleda človeka. »Smrtno-nevarno stvar imate,« je rekel in požiral cev s svojimi očmi. Bateriolog je opazoval čudno veselje na obrazu svojega obiskovalca. Tanki črni lasje in globoke sive oči, prepadeni obraz in nervozno vedenje, neenako, toda veliko zanimanje obiskovalca je bilo popolnoma drugačno kakor flegmatične narave navadnih znanih stvenih delavcev, s katerimi je bakteriolog večinoma občeval. Radi tega je bilo morebiti naravno, da je želel kolikor mogoče živo predstaviti celo stvar svojemu poslušavcu, ki je bil očividno tako dovteten za zanimivi, če tudi smrtonosni predmet.

Zamišljeno je držal cev v svoji roki. »Da, tukaj notri je zaprta kuga. Treba je samo razbiti to malo cev in jo vreči v pitno vodo in poreči tem mičkenim delcem

življenja, ki jih moram pobarvati in preiskovati z najbolj mogočnimi drobnogledi, samo da jih moremo videti, in ki jih ne moremo niti okusiti niti vohati — treba jim je samo poreči: »Pojte v svet, rasite in množite se in napolnite vodnjake, in smrt — skrivnostna, nerazumljiva smrt, hitra in strašna smrt, smrt polna bolečin in gnjusobe — bi prišla nad to mesto in si na vseh straneh iskala svojih žrtev. Tukaj bi pobral moža od žene, tam otroka od matere, tukaj državnika z njegovega mesta in tamkaj zopet delavca od njegovega dela. Sledila bi vodovod, plazila se po ulicah, izbrala in kaznovala eno hišo tukaj in drugo zopet tamkaj, kjer niso kuhali svoje pitne vode, se utihotapila v shrambe izdelovalcev rudninskih vod, se splavila pri umivanju med salato in ležala speča v ledu. Prežala bi, da jo pije v koritih živina in nepreviđni otroci pri javnih vodnjakih. Zlezla bi v zemljo, da se prikaže zopet na dan v studenih in vodnjakih na tisoč nepričakovanih krajih. Le denite jih v vodovod in predno bi ga mogli zopet očistiti, bi decimirali celo mesto.«

Naenkrat je prenehaj. Pripovedovalo se je o njem, da je bilo govorjenje njegova slaba stran.

»Vendar, veste, tukaj notri so bacili popolnoma varni — popolnoma varni.«

Bledi človek je prikimal. Oči so se mu svetile. Pokašljaj je. Ti anarhisti —

lopovi,« je dejal, »so norci — ker rabijo bombe, ko je mogoče dobiti takih-le stvari. Mislim — — —

Rahlo trkanje samo lahno dotaknjenje prstov je bilo čuti pri vratih. Bakteriolog jih je odprl. »Samo eno minuto, dragi,« je zašepetala njegova žena.

Ko je zopet stopil v svoj laboratorij, je njegov obiskovalec gledal na uro. »Nisem mislil, da sem tratil celo uro Vašega dragega časa,« je rekel. »Čez dvanajst minut bo štiri. Posloviti bi se bil moral že ob pol štirih. Toda vaše stvari so v resnici prezanimive. Sestanek imam ob štirih.«

Odšel je iz sobe in ponavljal svojo zahvalo in bakteriolog ga je spremil do vrat in se nato zamišljen povrnil skozi hodnik v svoj laboratorij nazaj. Razmišljaj je o narodnosti svojega obiskovalca. Ta človek na nikak način ni imel tevtonskega tipa, niti navadnega latinskega. »Na vsak način pa bolehen človek, kakor se zdi,« je rekel bakteriolog sam pri sebi. »Kako je zija v te zarode bolezenskih kali!« Vznemirljiva misel mu je šinila v glavo. Povrnil se je k mizi pri parni kopeli in odtod zelo hitro stopil k svoji pisalni mizi. Nato je urno potipal po svojih žepih, zatem pa planil proti vratom. »Morebiti sem jo položil v predsobi na mizo,« je rekel.

(Dalje sledi.)

mu avstrijskemu konzulu v neki tožbi. Ker se je s tem kršila sodnikom v zakonu zadržana svoboda, naj se vpleje disciplinarna preiskava proti krivcem. Na ta predlog dr. Stranskega je odgovarjal novi pravosodni min. dr. Hohenburger. Priznal je, da je dr. Schauer res posredoval, a da s tem ni kršil svobode sodišča. — Istina pa je, da je dr. Fleš, nač. senata, ki je zaukazal preiskavo, moral včasni pokoj, ker ne zagovarja pravosodne uprave. Najlepše je, da je dr. Waldner odločno grajal postopanje pravosodne uprave, ki se je vtikala v to stvar in kratila sodno prostost.

Nujnost predloga sicer ni obveljala, ker za njo niste glasovali dve tretjini vseh navzočih poslancev. Pač pa je glasovalo za nujnost 182, proti nujnosti pa le 150 poslancev. Izid neugodnega glasovanja je poparil pristaše sedanje vlade, posebno pa dr. Hohenburgerja, kateremu so klicali mnogi slovanski poslanci: Abzug!

Jutri se morda prične razprava o vojaških novicah. Zapisali so se med govornike skoraj vsi jugoslovanski poslanci, da gotovo dobi besedo tudi poslanec Hribar, ki hoče pri tej priliki spraviti v razgovor znane ljubljanske dogodke meseca septembra.

× × ×

Šusteršičev nujni predlog

pomenja velik uspeh »Slovanske enote«. Glasovala je zanj, kakor že poročala naš dunajski poročevalec, malone cela zbornica, kar je tim večjega pomena, ker je »Slovanska enota« v opoziciji. Strupeno nemško-nacionalno časopisje se simpatično peča z njim v uvodnikih. Zelo simpatično je poročal o njem med brzojavkami včerajšnji »Slovenski Narod«. Nemški listi, ki kolikor mogoče strižejo in mnogokrat tudi zamolče govore osobito jugoslovanskih poslancev, objavljajo zelo obširno dr. Šusteršičev govor. S kratkim medklicem: »Štadii korupcije« je dr. Krek označil počenjanje Mažarov. »Slovanska enota« je lalko zadovoljna, ker je v najpogostejšem vprašanju v obrambo avstrijskih koristi proti Mažarom potegnila za seboj celo zbornico.

Hohenburgerjev poraz

v včerajšnji seji je napravil veliko skrbi Bienenrthu in nemškimi strankam, ki ga podpirajo. Dozdaj došli nemški listi milo tožijo, da vsenemški poslanci niso bili na mestu, da je vladi prijazna večina slabo organizirana. Glasovanje o nujnem predlogu Stranskega je dokazalo, kar smo že opetovano naglašali, da sedanja Bienenrthova vlada nima življenjske moči, ker se naslanja na nezanesljivo večino, ki pa noče biti niti vladna, marveč le prijateljica državnozbornemu delovanju.

Najzanimivejše pri celi zadevi pa je, da so celo Hohenburgerjevi lastni somišljeniki obsojali justico. Hohenburger je baje zelo vznevoljen in hoče izvajati konsekvence, t. j. odstopiti. Jokal pač za njim ne bo nihče, saj še lastni somišljeniki ne marajo zanj.

Odseki

so se tudi včeraj izvolili. Brez prvega branja se je izročila odseku vladna predloga o socialnem zavarovanju.

Seja se je zaključila ob 7. zvečer.

Stranke.

Nemška narodna zveza se je zahvalila Derschatti za njegove zasluge, ki si jih je pridobil kot strankin voditelj. Ker je Derschatta odstopil v Gradcu kot državni poslanec, se je vzelo naznanje, da kandidira za izpraznjeno mesto Wastian. S kislimi obrazi so tudi vzeli na znanje poročilo o glasovanju glede na predlog Stranskega in konstatirali, da je bil naperjen proti Hohenburgerju.

Češki nemški poslanci so razpravljali o podržavljenju zasebnih železnic.

Svobodne zveze

se ustanove tudi v tem zasedanju. Gotovo je, da se ustanove svobodne zveze obrtnikov, agrarcev, zdravnikov, tehnikov, sodnikov, odvetnikov industrijev, zastopnikov zdravilišč in krajev s tobačnimi tvornicami. Nemški agrarci so začeli propagirati da ustanove svobodno zvezo nemških agrarcev brez slovanskih poslancev.

Finančni minister Bilinski in ogrska agrarna banka v Bosni.

Dunaj, 12. marca. Iz slovenskih poslaniških krogov se poroča: »Finančni minister dr. Bilinski se ni niti potrudil, da si nabavi pravila nove agrarne banke za Bosno in Hercegovino, ker bi se tako pokazal v vprašanju orientiran. Stvari ne bodo ničesar koristile njegove hipoteze o finančno-politiških vprašanjih. Edino umestno bi bilo, ako bi bil zavzel odločno stališče, kar se je pa pogrešalo in zato naglašalo, da je nastopalo Bienenrthovo ministrstvo št. I. glede na to vprašanje

bolj odločno kakor Bienenrthovo ministrstvo št. II. Bilinski se ni dobro vpeljal.

Balkanska uganika.

Položaj poslabšan.

Včeraj smo izrazili bojazen, da na Dunaju s srbskim odgovorom na rusko noto ne bodo zadovoljni. To se je žal uresničilo. Še včeraj pozno zvečer je bilo na Dunaju znano, da merodajni krogi smatrajo položaj zelo resnim in so prepričani, da **Avstro-Ogrska že v prihodnjih urah določi srbski vladi rok osmih dni, da odgovori na vprašanja, ki jih ji je stavil naš poslanik grof Forgach.** Od srbskega odgovora bo odvisna nadaljna odločitev Avstro-Ogrske. Torej imamo pričakovati

ultimatum!

Tudi zagrebški »Obzor« piše v uvodniku, da monarhija odgovori z ultimatom, ker pomenja nota srbske vlade za Avstro-Ogrsko pravo roganje. Monarhija čaka odgovora na Forgachovo noto, ki pa gotovo ne bo povoljen, ako se noče Srbija sama s seboj postaviti v nasprotje. Kdor je rekel »a«, mora reči »b«.

Dunajski »Allg. Ztg.« poroča, da na merodajnem mestu srbske okrožnice ne smatrajo pripravne, da bi pojasnila položaj, kakor se je zahtevalo. Jasno je, da se monarhija ne more udeležiti konference, ki bi hotela kakor nekako sodišče razpravljati o stvarih, ki se tičejo le nas. Bosna in Hercegovina ste postali po sporazumu s Turčijo pravna last monarhije. Od Srbije zahtevamo, da nam poda možnost za neposredno pogajanje. Tej glavni zahtevi monarhije nas srbska nota ni približala. Upamo pa še vedno, da ustvari Srbija z odgovorom na korak grofa Forgacha temelj direktnemu pogajanju. Pričakovanje, da bo ruska opozoritev pripomogla k rešitvi srbskega vprašanja in pojasnila položaj, se ni izpolnilo.

Glasila Nemčije pišejo v podobnem smislu. »Köln. Ztg.« konstatira, da še vedno ni izločen nevarni poizkus, povabiti Avstro-Ogrsko pred sodišče. Oficijozna »Südd. Reichskorresp.« pa pravi, da misel o sodišču nikakor ne odgovarja bistvu mednarodnih zborovanj, ki ne poznajo tožiteljev in obtožencev in ne morejo sklepati z večino glasov, ampak so navezana le na prijateljsko izmenjavo nazorov. Konference ne bo, dokler se ne bo zdel tudi v Berlinu in na Dunaju za njo pravi čas.

Z druge strani poročajo iz Berlina, da tam smatrajo srbsko noto za zelo važno, in sicer važno glede tega, **kar je zamolčala.** Razoroževanja ne omenja niti z besedico, in množi se sum, da visi v zraku **pogajanje med Rusijo in Turčijo, da bi Srbijo odškodovali s turškim ozemljem** s tem, da bi ji dali kos Novopazarskega Sandžaka v najem. Na ta način bi se položaj le poostiril. Velikodušnost Aehrenthalova, ki je tako hitel z izpraznjenjem Sandžaka, bi se potem bridko maščevala.

Londonskih in rimskih komentarjev še nimamo. Iz Rusije se čuje le toliko, da je srbska okrožnica bistveno takšna, kakor je ruska vlada hotela, in da je Izvoljskij izjavil, da se položaj v štirinajstih dneh pojasni.

Pariški listi sodijo o položaju drugače. »Figaro« piše, da je naša diplomacija lahko z uspehom zadovoljna, ker je Srbija izjavila, da od monarhije ničesar ne zahteva, da je miroljubna in hoče ostati dobra sosed. Ako bi Avstro-Ogrska tudi sedaj še konferenco odklonila ali jo zavlačevala, bi s tem na nedopusten način izživala Evropo.

V Belgradu so zadovoljni, da se Srbija nikakor ni odpovedala svojim zahtevam in da je na premeten način poverila rešitev srbskega vprašanja konferenci. Račun brez krčmarja!

Kaj je hotela Srbija doseči?

»Reichspost« poroča iz Belgrada, da smatrajo tamošnji politični krogi okrožnico srbske vlade le kot pretvezo, **da pridobi časa za oborožbo**, ki bo koncem tega meseca popolnoma dovršena. Med tem naraste število ruskih prostovoljcev do precejšnje višine, dočim je domačih četašev že zdaj mnogo pripravljenih.

Dne 10. t. m. se je peljalo skozi Carigrad v Belgrad 200 kazakov z dvema častnikoma. Nadaljni prostovoljci iz južne Rusije in s Kavkaza jim bodo sledili.

Nekaj dni se že vrše v vojnem ministristvu pod predsedstvom vojnega ministra generala Živkovića velika vojna posvetovanja, ki se jih udeležujejo višji častniki glavnega štaba in častniki, pridržani vojnemu ministristvu. Dozdaj so določili za slučaj vojne vse poveljnike; nekaj sedanjih višjih poveljnikov odstaviijo. V seji dne 10. t. m. je vojni minister izjavil, da hočeta kralj in vlada oboroževanje vojske

izvesti do kraja in da se pri tem ne umakneta nikakšnemu pritisku. Tudi prijavljene prostovoljce v kratkem oborožijo, kakor zahteva vojno stanje, in pokličejo rezervne častnike, ki bodo prostovoljce vezbali.

Kaj bo, če Turčija dá Srbom Sandžak?

Srbi mislijo, če se s Turčijo pogoje glede pasa novipazarskega ozemlja, bodi si da ga kupijo ali vzamejo v najem, da ta zadeva monarhije nič ne briga. V Budimpešti so drugačnega mnenja. »Tagespost« poroča iz kroga madžarskih politikov, da zamore Avstroogrška v Sandžaku pripoznati le Turčijo kot vlast. »Bosno in Hercegovino smo zasedli in potem anektirali« — pravijo Mažari, — **da bi onemogočili teritorijalno zvezo med Srbijo in Crno goro in ustanovitev velike jugoslovanske države.** S tem, da smo prostovoljno izpraznili Sandžak novopazarski, smo naklonili pomlajeni Turčiji veldušen dar in pokazali, da zaupamo moči in stalnosti nove osmanske države. Porta mora dokazati, da je tega zaupanja vredna in storiti potrebno, da varuje svojo last. Ako tega ne stori, ampak vzbuja v Srbiji mnenje, da je Novipazar dežela brez gospodarja ali da se jo vsaj lalko kupi, potem moramo stopiti na mejdan zopet mi in preprečiti tisto nevarnost, ki jo tvori Sandžak, katero smo z aneksijo baš še le odvrgnili od naših mej. — Jasne besede. Meminisse jurabit!

Tuji častniki v Črni gori.

Cetinje, 12. marca. Sem je prišlo 20 ruskih in 5 italijanskih častnikov, ki prevzamejo poveljništva pri topništvu. Črna gora ima zdaj 14 baterij, vse z Italijanskega. Višji italijanski častnik se je podal na mejo, da nadzoruje tam razpostavljene čete.

Srbija pospešuje oboroževanje.

Carigrad, 12. marca. »Sabah« poroča, da je turški vojaški atašé brzojavil porti, da je Srbija zadnje dni oboroževanje zelo pospešila.

Prevoz srbskega orožja čez Turško.

Carigrad, 12. marca. Vprašanje o prevozu vojnega gradiva za Srbijo še ni pojasnjeno. »Ikdam« piše, da je zbornica dovolila prevoz rudniškega dinamita in vojne opreme, prepovedala pa prevoz orožja in razstreliv. »Jeni Gazetta« piše, da zdaj, ko se s takim naporom dela za mir, ni mogoče odobravati sklepa, ki bi podpiral Srbijo v njenem neprestanem sovražnem obnašanju.

Japonski princ o srbski vojski.

Belgrad, 12. marca. Belgrajski listi pišejo, da je japonski princ Kuni po obisku vojašnice rekel kraljeviču Jurju, da se mu zdi srbska vojska izvrstno oborožena in da se Srbiji dasi je mnogo manjša od Avstrije, ne treba ustrašiti vojne z monarhijo. Podobno razmerje je bilo med Rusijo in Japonsko, in vendar je zmagala pravična stvar!

Ruski vojni atašé pri kralju Petru.

Belgrad, 12. marca. Tu pripisujejo veliko važnost okolnosti, da je kralj Peter v daljši avdijenci sprejel ruskega vojnega atašéja, kateri mu je baje podal važnih vojaških informacij.

Nov udarec slovenščini na Koroškem.

Na Koroškem je vse polno odvetnikov nemškega pokoljenja, ki prav radi sprejemajo zastopstvo slovenskih strank, ki pa na drugi strani nimajo toliko takta in dostojnosti, da bi se tudi naučili običajnega jezika strank, katere zastopajo. Prav mučni so prizori pri sodiščih na Koroškem, ko zastopa nemški odvetnik slovensko stranko, ne da bi se mogel z njo natančno informirati brez tolmača. Kakšno je v takih slučajih zastopstvo, si lahko vsakdo sam predstavlja, saj se dostikrat zgodi, da mora nemški odvetnik naprositi sodnika, ki za silo lomi slovenščino, da posreduje med njim in njegovo stranko kot tolmač, oziroma, da mu prevaja slovenske izpovedbe pri v blaženo nemščino. Seveda izostanejo pri tem vse podrobnosti, ki so za pravdo čestokrat merodajne, vsled česar se mnogokrat zgodi, da slovenska stranka, zastopana po nemškem odvetniku, zgubi pravdo le vsled jezikovnih nezmožnosti nemškega odvetnika. Slovenskim odvetnikom na Koroškem je nazadnje lahko vsejedno, kako zastopajo nemški advokati svoje stranke, saj trpé pri tem le narodno mlačne stranke, dočim stranke, zastopane po slovenskem odvetniku, same uvidevajo dobroto jezikovne usposobljenosti njihovega zastopnika. S to stvarjo bi se tudi ne bavili, ako bi v zadnjem času pod nemško-nacionalnim ministrom za pravosodje ne napravili

Nemci zopet važen korak naprej do cilja, da iztrebijo slovenščino pri koroških sodiščih.

V narodno mešanih krajih se naseljujejo navadno le odvetniki, ki razumejo vse v deželi navadne jezike, vsled česar smatrajo pod svojo častjo, zaračunavati strankam prevod pravnih spisov, če slučajno niso pisani v njihovi materinščini. Tako n. pr. laški odvetniki v Gorici in Trstu nimajo poguma, pa tudi ne slabega okusa, nakopavati svojim strankam večje stroške za to, če so oni jezikovno manj usposobljeni, kakor bi pa bilo treba. Ni nam znan slučaj, da bi v tem oziru sodišča na Goriškem in Primorskem prišla v položaj, presoati vprašanje, je-li je odvetnikom, ki ne razumejo drugega v deželi navadnega jezika, oziroma njihovim strankam prisoditi prevod pravnih spisov v drug v deželi navadni jezik, ali ne.

Tudi sodišča na Koroškem doslej niso priznavala stroškov za prevod slovenskih pravnih spisov v nemščino, marveč so vedno črtala tozadevne postavke, če je bil nemški advokat toliko predrzen, da je postavil take stroške v svoj troškovnik.

Za časa uradovanja novega nemško-nacionalnega pravosodnega ministra se je pa pravkar opisana praksa koroških sodišč nenadoma spremenila. V neki prizivni zadevi pri okrajnem sodišču v Podkloštru je prizivatelj vložil svoj priziv proti sodbi okrajnega sodišča v Podkloštru v slovenskem jeziku. Njegov priziv je bil zavrnjen, nasprotnik je pa postavil v svoj troškovnik tudi znesek 5 K za prevod prizivnega spisa iz slovenščine v nemščino, kar mu je prizivno sodišče tudi priznalo.

Pritožba na najvišji sodni dvor na Dunaju v tem oziru ni imela uspeha, ker je najvišji sodni dvor smatral, da je bil prevod prizivnega spisa potreben, vsled česar je bilo pripoznati tozadevne pravdne stroške.

Taka praksa je pa silno dalekosežnega pomena, kajti naši narodni nasprotniki si bodo dajali prevajati slovenske vloge tudi takrat, kadar slovensko razumejo, oziroma bodo kratko in malo zahtevali za prevod takih vlog plačilo primerne zneska. Če jim sodišča ugodé in priznajo stroške prevoda, bo konec ta, da bodo Slovenci za pravico, da smejo vlagati pri koroških sodiščih slovenske vloge, morali plačevati v slučaju, da pravdo izgubé, nasprotniku tudi pristojbine za prevod njihovih pravnih spisov. Na ta način bo pravičanje za slovenske stranke postalo mnogo dražje, čisto naravna posledica pa bo, da bodo slovenske stranke enostavno vlagale nemške pravdne spise, da se le izognejo večjim stroškom pravičanja. Na ta način bodo Nemci sčasoma dosegli, da bodo slovenščino popolnoma iztrebili pri koroških sodiščih, kar je že davno njih očitno izražena želja.

Zoper to nakano se moramo še pravočasno zavarovati, vsled česar pozivljamo vso slovensko javnost, posebno pa slovenske gg. državne poslance, da storé svojo dolžnost in branijo pravice slovenščine pri sodiščih, ki so namenjena slovenskemu ljudstvu.

Proces proti Srbom v Zagrebu.

OSMI DAN RAZPRAVE.

Osmi dan razprave (11. t. m.) je dozdaj izmed vseh gotovo najinteresantnejši. 10. t. m. se je vršila med obtožencem in državnim pravdnikom politična debata o trializmu in Srbstvu, 11. t. mes. pa sta zašla na filozofsko polje. Adam Pribičević je razlagal pojem »modernega človeka«, državni pravdnik Accurti pa, ki se na tem polju ne smatra za posebno kompetentnega, je celo stvar končal s strupeno šalo. Obtoženec, o katerem smo včeraj pisali, da njegov srbski nacionalizem precej meji na manijo, je danes sam o sebi priznal, da je nekoliko psihopatološkega v njegovem življenju. Državni pravdnik je na ta ušesa seveda gluhi, ker ne bi svojo žrtev rad prepustil psihiatrom. Drugače pa je Adam Pribičević na vsak način vrlo inteligenčen, glede na filozofske in kulturne probleme zelo konfuzen, fanatik, kar se narodnosti tiče. V pravih rokah bi to bil krasen človek — iz te rude bi se zlato izkovalo.

Posebno simpatičen vtis napravljajo, da obtoženec stremi za lastnim izpopolnjenjem in se uglaslja v temeljne ideje krščanstva. Seveda je skeptik, ki ne najde nikjer zadovoljstva in resnice — pada in se dvigne — se dvigne in pada . . . Moderni človek . . . Bral je veliko Mostorjevskega, preveč! . . . Na eni strani za »temeljno krščanstvo«, na drugi za »Svobodno šolo« . . . Talent, ki je krenil s pota — bega semtertja. Kuje najvišje načrte, vnet žarkega idealizma, a nima merila, nima norme, zvezde-vodnice do teh vzorov. Sam se je označil za neke vrste

moderne mistika, boleznega, želnega muk... Nas ne zanima več Adam Pribečević Srb, ampak Adam Pribečević človek.

Državni pravdnik prosi predsednika, naj se bere neko pismo obtoženca na učitelja Joco Oreščanina, zdaj so obtoženca. V pismu kara Pribečević Oreščanina, da je postal glede na srbske politične in kulturne ideale mlačen, on sam pa da si želi mučeništva, da postane pravi Srb. Ker se v pismu omenja tudi cetinjska afeta z bombami, sklepa seveda državni pravdnik, da v tem pismu gre za politične ideale velesrbsstva. Obtoženec seveda je stvar vse drugače komentiral. Njegovo srce — pravi — je bilo vneto za ubogo ljudstvo, posebno pa je

simpatiziral z učiteljstvom. predvsem z Joco Oreščaninom. Oreščanin je bil vnet za svoj poklic, toda je preveč pil, kvartal in veseljačil. Jaz sam ne pijem, ne kvartam in ne plesam. Vglabljal sem se v temeljne ideje krščanstva na podlagi spisov Dostojevskega. Joco se je zanimal za moralno in socialno povzdigo srbskega naroda, a pijančevanje ga je ugonabljal. Naenkrat ga, ker je glasoval za opozicijo, premeste. Ker je bil mehak človek, ga je to silno potrla. Da se njegov

martirij pokaže tudi na zunaj. je Oreščanin sklenil, da odide peš — 90 km daleč — v svoj novi dom. Padal je sneg, bili so zameti. Prišel sem k njemu in videč ga, sem plakal. Plakal je tudi on. (Dolg molk v dvorani. Predsednik je globoko zamišljen in po dolgem času tiho vpraša obtoženca, je-li končal.) Oreščanin se je res izpreobrnil, začel je pisati v pedagoške liste v smislu programa češke »Svobodne šole«. Jaz sem ga za to delo vnel. Prosil me je, naj pišem v Srbijo svojemu bratu Milanu, da se informira glede na ondote učiteljske razmere, ker se je Oreščanin hotel preseliti v Srbijo. Oreščaninu je obtoženec pisal, naj gleda na ta pisma Milanu molči, da se ne bi iz tega koval obtožbe. (Ta trditve se seveda ne zdi vsem prav verjetna.) Obtoženec nato samega sebe slika; pravi, da je živel kakor

asket, kar je morda nekoliko patološko. »Jaz sem dvomil o sebi, o pravici, resnici, lepoti, dvomil o smislu življenja in njega namenu. Toda zopet sem uvidel to, da je namen življenju delati, delati... Najhujše so muke in duševne borbe ter dvomi v lastnih prsih! Dostojevski in Tolstoj sta opisala take ljudi: eni postanejo ubijalci, drugi služijo tiraniji, tretji pijančujejo, samo da udušijo srčne boli.

Moderni človek. Jaz sam... moja duša je bila kakor meso, od trnje prebodeno. Težil sem za telesnimi mukami, da udušim duševne. Trpljenje v ječi je mojo dušo poječlenilo, čutim se silnejšega in samozavestnega — pripravljen sem za vsako mučeništvo... (Globoka tišina.)

Državni pravdnik: »Iz tega vašega pripovedovanja sklepam, da ste velik fantazist in fanatik.«

Obtoženec: »Vidi se, da se niste nikoli poglobljali v problem modernega človeka.«

Državni pravdnik: »No, na vas so ti problemi, kakor tudi Tolstoj, Dostojevski, Gončarov, Andrejev itd., zelo slabo delovali...«

(Dalje.)

POŠTARJI PRI TRG. MINISTRU.

Odposlaništvo vseh društev poštarjev je izročilo trgovinskemu ministru spomenico glede na izenačenje poštarjev s štirimi najnižjimi činovnimi razredi državnih uradnikov brez uvrstitve v status. Trgovinski minister je obljubil, da se hoče poučiti o spomenici in da skliče v ta namen enketo poštarjev.

Dnevne novice.

+ **Od državne železnice.** Cesar je imenoval: cesarskega svetnika nadinspektorja in predstojnika odd. III. pri ravnateljstvu v Trstu za vladnega svetnika in podravnatelja pri ravnateljstvu v Lincu; železniško ministrstvo je imenovalo: Rudolfa Schmidta, revidenta iz Prage, za preglednika postajnih blagajen v Trstu, Zeleny Rudolfa za nadoficijala in načelnika v Pulju za postajnačelnika v Ried, višjega stavb. komisarja Nitecki Valerijana iz Lvova za načelnika železnice vzdrževalne sekcije Gorica I. Premiščenj so: Dr. Gauser Herman, žel. koncipist od ravnateljstva odd. VI. k odd. II., k ravnateljstvu odd. VII.; asistent Valentič Anton iz Herpelj, asistent Grošelj Alojzij iz Lesc; uradniški aspirant Woch

Edmund od obratnega urada v Trstu k želez. vzdrževalni sekciji Trst, uradniški aspirant Schulz Rudolf od kurilnice iz Gorice v Trst, uradniški aspirant Ivan Berberovič iz Rocola v Bistrico-Bohinjsko jezero.

— **Velika predrznost ljubljanske »Vzajemne zavarovalnice«.** »Marburger Zeitung« srdito napada »Vzajemno zavarovalnico«, češ, da je tako predrzna, da uspešno deluje tudi na Koroškem in da se krog njenih članov tudi na Koroškem vedno bolj širi. »Marburger Zeitung« jeza nič ne pomaga. »Vzajemna zavarovalnica« deluje s tako kulantnostjo, kakršne od raznih tujih zavarovalnic ljudje niso bili navajeni, in to jo dviga.

— **Prekuhanje sliv.** Finančno ravnateljstvo za Kranjsko naznanja: C. kr. finančno ministrstvo je dovolilo, da se smejo v narejnih podvrženih žganjarnah prekuhati po doslej veljavnem načinu še one suhe slive, ki so bile nabavljene pred razglasom ministrskega odloka z dne 23. decembra 1908, št. 91.169 in sicer ne glede na to, ali so se nabavile v svrhu prekuhanja ali pa v svrhu nadaljne prodaje. Kot dan, ko je bil prej omenjeni ministrski odlok razglašen, ima veljati za kronovino Kranjsko 11. dan januarja 1909. Nabava suhih sliv pred tem dnem, ali pa vsaj tega dne mora biti dokazana, nakar se občinstvo opozarja. — C. kr. dvorni svetnik in finančni ravnatelj: Kliment.

— **Vojaške in civilne godbe.** Na Dunaju se je vršil shod civilnih godcev, na katerem se je povdarjalo, da so v letošnjem predpustu kljub odredbi vojnega ministrstva, da vojaške godbe ne smejo konkurirati civilnim godbam, vojaške godbe boli kot kedaj prej konkurirale civilnim godcem in to posebno radi tega, ker je odredba vojnega ministrstva nepopolna in ker vojaške godbe igrajo za tako nizke cene, da za tako ceno civilnim godcem nikakor ni mogoče igrati. Sklenilo se je, zadevo spraviti v razgovor v parlamentu ter se je izvolila deputacija, ki je šla k poslaneu.

— **Umrla je** v Gorici gospa Marija Mozetič-Kadunc.

— **Gosp. Anton Šmidovnik,** župnik v Prečni, o čigar hudi boleznih se je poročalo, je nevarnost srečno preстал; ne bo pa še kmalu taka korenina kot preje, ker pljučnica človeka zdelala.

— **Velika svota najdena.** Ob zadnjem sejmu na Bučki, pepelnico sredo, je bila najdena blizu Mokronoga velika svota denarja. Dobi se v mokronoškem župnišču. Veleč. gg. se najvljudneje prosijo, to ljudstvu oznaniti.

— **Slovensko katoliško izobraževalno društvo »Straža« na Dunaju.** V. Franzengasse 14, naznanja: Služba božja se vrši v nedeljo, dne 14. marca 1909 v cerkvi sv. Antona, XV., Pouthongasse 16, ob pol treh popoldne. — IV. izredni občni zbor slovenskega katoliškega izobraževalnega društva »Straža« na Dunaju se vrši v nedeljo, 14. marca 1909, v dvorani »Zur schönen Schöferin«, VI., Gumpendorferstrasse 101, s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odborovo. 2. Volitev knjižničarja. 3. Slučajnosti. — Po končanem dnevnem redu prosta zabava s petjem in tamburanjem. Vstopnina prosta. Začetek ob 6. uri zvečer. — Spremembo stanovanj naj se javi društvu tajniku. Kdor ne plača članarine za leto 1909 vsaj ta mesec, se mu ne bo več pošiljalo vabilo. — Ker bo drugo nedeljo meseca aprila Velika noč, »Straža« zaradi velikega praznika ne priredi zabavnega večera, ampak prijateljski sestanek v društvu lokalno. Pač pa bo na Veliko noč, 11. aprila, slovenska služba božja popoldne ob pol treh s pridigo in slovesnimi listanji. Posebnih vabil ne razpošljemo! Opozarjamo, da se pripravlja za mesec maj lep zabavni večer! Prihodnjo nedeljo, 14. marca, bo pridigal dunajskim Slovincem državni in deželni poslanec gospod dr. J. E. Krek.

— **Umrla je** v Rušah gospa Marija Pogačnik. Truplo prepeljejo v Cerknico.

— **Bora je vrgla z voza** v Trstu vozniška Medarda Montanarija, ki se je nevarno poškodoval.

— **Hudoben vol.** Pred hišo posestnika Martina Žulic-a iz Globočič pri Kostanjevici so naložili voz slame. Ker voli niso hoteli mirno stati, je šla k njim Žuličeva žena, da bi jih umirila. Kar se zaleti eden za njo, jo nasadi na roge in ji prepara trebuh.

— **Inženir si je prerezal vrat.** V Pulju si je prerezal vrat inženir Voljem Woldanser iz Brna. Našli so ga mrtvega.

— **Velikanske tatvine na železnici** je na Ruskem izvršila dobro organizirana družba. Škode je nad 300 milijonov rubljev.

Štajerske novice.

š **Slov. katol. akadem. tehn. društvo »Zarja«** priredi v soboto, dne 13. t. mes., ob 8. uri zvečer pri »Zeleni Štajerski«, VI. redni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Čitanje zapisnika treh občnih zborov bratskega društva »Danice«. 3. Poročilo odborovo. 4. Volitev preglednikov; 5. Slučajnosti.

š **Žrtev alkohola.** Dne 8. t. m. so pili v neki gostilni v Slov. Bistrici v šolski ulici kmetje s Pohorja, med njimi je bila tudi žena Terezija Legat. En kmet reče, da gre staviti, da ne more Terezija Legat spiti en liter žganja v 5 minutah. Žena je bila zadovoljna s stavom in je res izpila liter žganja. Takoj nato pa se je zgrudila na tla. Spravili so jo v bolnišnico, kjer je čez četr ure umrla.

š **Umrl** je pretekli teden v Trbovljah g. Josip Majer, posestnik v Trbovljah.

š **V katoliško cerkev** so se povrnili v Mariboru pri Magdaleni meseca januarja trije odpadniki. — Izstopili pa so iz katoliške cerkve sinček in hčerka bivšega šentiljskega župana Fišerederja.

š **Drama vsled obrekovanja.** V Gradcu je vsled ljubosumnosti ustrelil monter Andrej Kaučič svojo zaročenko Ivano Pullner. Kaučič je čakal dekle na stopnjicah in ko se je vračala od nakupovanja, streljal nanjo, ne da bi ji bil kaj rekel. Dekle se je mrtvo zgrudilo, nakar je Kavčič streljal tudi nase in se smrtnonevarno ranil. Vzrok: sorodniki so Pullnerjevo, ki je bila pridno dekle, obrekovali. Kaučič je verjel in uničil dekle in sebe.

š **Umrl** je dne 7. marca v Vinskem vrhu g. Jakob Dolinar, dolgoletni cerkveni ključar miklavževski. N. v m. p.!

š **Nesreča na lužni železnici.** Iz Trboveli se nam piše: Danes zvečer ob pol 6. uri, ko so menjavali železničarji vozove, kjer se premoč nalaga, je hotel stopiti pripeljač Drole Karol na stopnico voza, kar mu spodrči in pade pod voz. Zdrabilo mu je kosti na desni nogi pod kole-

Ljubljanske novice.

lj **Opozarjamo na današnje predavanje »Šentpeterskega prosvetnega društva«** v Ljubljani. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. Predaval boče č. g. Zorko, šentpeterski kaplan, ki bo podal zgodovinsko sliko šentpeterske fars. Društveni lokal, kjer bo predavanje, je v Podbojevi hiši I. nadstropje nasproti cerkve svetega Petra. Želeti je obilne udeležbe!

lj **Zanimivosti prijetih svedrovcev.** Predmet vseh včerajšnjih govoric po mestu je bil splošno le o prijetih svedrovcih. Po policiji zbujeno prebivalstvo v sosednjih hišah je vest o vltomu in aretaciji naglo razširila in tako je že dopoldne krožil po mestu roman o »ravbarjih«. Koliko je bilo pridejanega, koliko pomanjkljivega in zaokroženega, si je lahko misliti. Radovedneži so hodili k Bahovcu si ogledovat nalomljeno blagajno, na magistratu so pa želeli videti lopova. Celo o »Triestinih« so vedeli povedati, ki so vsled te aretacije ušli v Šiško. — Ljudje so že nestrpno čakali večernih listov. — Policija ju je po zaslišanju ob 5. uri popoldne eskortovala k deželnemu sodišču. Ahac je prvotno hotel nekaj simulirati, a si je kmalu premislil. Drug na drugega sta metala krivdo. Prvi povzročitelj noče biti nobeden. Kakor smo že poročali, sta dne 14. januarja pobegnili iz zagrebških zaporov in se zatekla k Ahacovi ženi. Ko sta izvedela, da ju zasleduje orožništvo, sta se skrivala po gozdih in si med tem časom nabavila vlomilno orodje. V Ljubljani nista bila še nikoli. Pred kratkem sta pa sklenila, da jo obiščeta in sicer z namenom, da bodeta kje vlomila in tako sta se predvčerajšnjem ob pol 3. popoldne pripeljala semkaj in izstopila na južnem kolodvoru. Kot praktična v svojem obrtu, sta šla takoj v mesto ter si ogledovala trgovine, katera bi bila najbolj primerna za vlom. Izbraja sta si Bahovčevu, potem pa krenila, da bi se bilo mogoče v mestu »motena«, na Grad, kjer sta ostala do 6. ure zvečer. Potem sta prišla zopet na Sv. Jakoba trg in opazovala trgovino: zlasti kam se spravljata denar. Potem sta si kupila v neki trgovini mirzo večerjo in odšla zopet na Grad, kjer sta se splazila na kegljše gostilne »Na Osojah« in tam povečerali. Ob pol 1. uri sta zopet odšla naravnost proti Bahovčevi hiši, odklenila večna vrata z vitrihom in jih za seboj zopet zaklenila. V trgovini sta se najprej lotila predala pri mizi, kjer sta dobila do 25 K drobiža. Eden je bil s tem plenom zadovoljen, češ, bolje je da greva, bodeva nekaj časa že izhajala, potem se pa posreči drugod. Toda drugi se ni dal pogovoriti in je toliko časa vplival na svojega tovariša, da sta se lotila blagajne, ki je bila zanja vsled stražnikov pozornosti usodna.

lj **Za usmiljena srca!** Dva otroka, eden star 20 dni, drugi 13 mesecev, sta ravnokar izgubila mater; oče je v največji revščini in ni nikogar, ki bi ju sicer vzel v oskrb. Ali bi se našlo kako dobro srce, ki bi hotelo enega ali drugega izmed teh otrok vzeti za svojega ali kako drugače pomagati v tej stiski? Vsa tozadevna pisma na upravništvo »Slovenca«.

lj **Smrtna kosa.** Na Karlovski cesti št. 16 je umrla Marija Borštinar; na Dunajski cesti št. 25 je umrla Marija Kocijan.

Telefonska in brzojavna poročila.

RAZVELJAVLJENA OBSODBA.

Dunaj, 12. marca. Obsodba župnika Šiferja je razveljavljena z ozirom na fakultetno izpričevalo.

VEČINA PROTI IUSTIČNEMU MINISTRU.

Dunaj, 12. marca. Danes je državni zbor razpravljal o nujnem predlogu češkega radikalec Hajna glede konfiskacijske prakse na Češkem. V debati je govoril tudi iustični minister Hochenburger. Češki radikaleci so ga prekinili s klici: Hanba, Doli s Hochenburgerjem! Poslanec Kalina je klical: Včera mu je dal parlament nezaupnico in vendar je še minister. Lisy: Abzug Hochenburger. On degradira časopise. Fresl: Smrdi po Nastiču. Ovaduh! Oberdenunciant! Oberšpicel! Nemci naj ga zavarujejo proti nezgodam! Le počasi se je polegel hrup. Nujnost je bila odklonjena, škoda pa je, da se ni konstatiralo razmerje glasov, ker absolutna večina je bila tudi danes proti Hochenburgerju.

»SLOVANSKA JEDNOTA« IN ČEŠKI RADIKALCI.

Dunaj, 12. marca. Danes je razpravljala »Slovenska Jednota« o svojem razmerju do čeških radikalec. Češki radikaleci nočejo priznati sedanjih pravil, zahtevajo, da bodi »Slov. Jednota« le prosta združitev slovanskih strank ter da naj stranke ne bodo vezane po votumu parlamentarne komisije. Seja je bila danes brezvspešna, pogajanja s češkimi radikaleci se nadaljujejo, a imajo le malo upanja na uspeh.

BEG PROFESORJEV S PRAŠKEGA VSEUČILIŠČA.

Praga, 12. marca. Profesor praške nemške univerze dr. Boeme namerava zapustiti Prago in se preseliti z ozirom na praške razmere v Bonn.

PRAŠKA OBČINA PROTI POLICIJI.

Praga, 12. marca. Poročali smo, da je tožila praška občina praško policijsko ravnateljstvo, ki je razrušilo najemniško pogodbo za stražo v palači Sylve Tarouce. Po štiridnevni razpravi je sodišče odklonilo tožbo.

PRAVDA PROTI VLOMILEM PRI JEBAČINU.

Zader, 12. marca. V nadaljini obravnavi se je dognalo, da sta zares Fran Koren in Jedrejčič izvršila vlom pri Jebačinu. Starši Korenov niso izpovedali. Predsednik je dovolil, da sta brata Koren pozdravila in objela mater, kar so bili orožniki poprej zabranili. Nadzornik Titz je rekel, da ima **seznamek 9000 tržaskih tatov** in da je v Trstu zaprtih 15 vlomilcev. Če bi v Trstu tako malo pazili na varnost trgovin, kakor v Zadru, bi tam kradli tudi podnevi.

TURČIJA IN BOLGARIJA.

Peterburg, 12. marca. V pogajanju med Turčijo in Bolgarijo so nastale nove težave. Turčija zahteva zdaj namesto 125 milijonov 135 milijonov odškodnine. Rifaat paša zapusti Peterburg najpozneje v ponedeljek.

PONEVERJENJA GENERALNEGA ADJUTANTA.

Peterburg, 12. marca. Proti bivšemu generalnemu adjutantu carjevemu generalu Kesselu se je pričela obravnavati radi poneverjenj v peterburškem vojaškem uradu. Govori se o poneverbi pol milijona rubljev.

BOLEZEN MINISTRA KOŠUTA.

Budimpešta, 12. marca. Danes se je bolezen Košutu znatno poslabšala.

MEDNARODNA KONFERENCA SE BO VRŠILA.

Rim, 12. marca. V tukajšnjih diplomatičnih krogih zagotavljajo, da se bo mednarodna konferenca vršila, ker se glede gospodarskih koncesij, katere želi Srbija in Črna gora, morejo vlasti itak samo principiarno izraziti.

RUSIJA POSREDUJE V KORIST SRBIJI.

Dunaj, 12. marca. Napram turškemu zunanjemu ministru, ki se mudi v Peterburgu, se je izjavil Izvoiski, da naj Turčija Srbiji odstopi Novi Pazar, za kar dobi

en milijon funtov šterlingov. Turški zunanji minister se je izjavil proti temu. To je na Dunaju povečalo nezaupljivost proti Rusiji in že itak napeti položaj poostriilo.

SKALOVJE SE UDRLO NA TIR JUŽNE ŽELEZNICE.

Bolcan, 12. marca. Med Klausenom in Brixnom se je udrlo skalovje na tir južne železnice. Vlaki imajo znatne zamude.

DEL OBREŽJA IZGINIL V MORJU.

Arco, 12. marca. V Compione ob Gardskem jezeru je del obrežja s pristaniščem izginil v morju. Nekaj hiš so morali izprazniti.

Rogaški pospešuje tek do jedi, olajšuje prebavo ter uspešno razkrojuje snovi zavžitih jedil. M 711 6-1

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.
Budimpešta 12. marca.

Pšenica za april	13.76
Pšenica za oktober 1. 1909.	11.34
Rž za april 1. 1909.	10.42
Oves za april	8.78
Koruzna za maj 1. 1909.	7.57

Efektiv: vzdržno.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
11	9. zveč.	730.2	1.8	sl. jug	obl.	
12	7. zjut.	28.1	1.4		megla	5.3
	2. pop	28.0	4.9	sl. jzah.	del. obl.	

Srednja včerašnja temp. 2.4°, norm. 2.8°.

Služba

organista in cerkvenika

se razpisuje pri Sv. Antonu v Slov. Goricah Štajersko, do 31. marca. Prednost ima, kdor poje prvi tenor. 678 3-1

Odda se takoj elegantno meblavana

mesečna soba

s posebnim vhom v hotelu „Union“ Franciskanske ul. II. stopnišče, III. nadst. na desno. 677 3-1

Prva slovenska modna : trgovina za gospode :
Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19
se najtopleje priporoča

2710

Zahvala.

710

Povodom prebitke in prerane izgube našega iskreno ljubljenega nepozabnega soproga oziroma očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Antona Rovška

gostilničarja in posestnika

došli dokazi iskrenega sočutja so nam bili v prav posebno tolažbo, zato se za nje vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prav iskreno zahvaljujemo.

Prav toplo zahvalo pa izrekamo posebej še preč. duhovščini, slavnemu gasilnemu društvu ter slav. olepševalnemu društvu ter sploh vsem, ki so spremlili draga nam pokojnika k zadnjemu počitku ali mu sicer izkazali zadnjo čast.

Bog bodi vsem obilen plačnik.

Vič pri Ljubljani, 12. marca 1909.

Fani Rovšek.

Zahvala. 1-1

Za iskreno sočutje med dolgo boleznijo kakor tudi ob smrti nepozabnega soproga oziroma očeta, brata, svaka, gospoda

Ivan Demšarja

kovaškega mojstra in hiš. posestnika

dalje č. g. o. Bonaventuri za tolažbo med boleznijo, č. g. kanoniku Šiški č. g. župniku Janko Šiški, č. g. prof. Pengov-u za sočutje in tolažbo, Slov. pevsk. društvu „Ljubljanski Zvon“ za v srce segajoče žalostinke, vsem darovalcem krasnih vencev za častno in številno spremstvo pokojnika k zadnjemu počitku izrekamo tem potom v lastnem imenu kakor tudi v imenu sorodnikov najtoplejšo zahvalo.

Bog bodi vsem obilen plačnik!

Ljubljana, 12. marca 1909.

Rodbini Demšar-Šiška.

Trgovski učenec

iz dobre hiše z dobrimi spričevali se takoj sprejme pri tvrdki I. Modio, Novavas pri Rakeku. 687 3-1

Zdrav, jako nadarjen deček-sirota brez starišev, star 16 let, ki je absolviral dva gimnazijska razreda želi vstopiti v kako trgovino kot 695 3-1

učenec

Pojasnila da iz prijaznosti upravnitvo „Slovenca“.

Paulus-briket

najboljši šlezjski premog stisnjen v kocke, 8000 kalorij kurilne izbornosti. Kurjenje sob in štedilnikov priprosto kakor z navadnim premogom, le da je hitreje, bolje in dalje trajajoče.

Bohemia-premog

kosovnik in orehovnik, najboljšje vrste, brez prahu, brez kamenja, presejan in izbran, 5000 kalorij, tedaj brez konkurence. Pošilja se točno tudi izven Ljubljane, briket brez opazanja. Priporoča samozalagar Josip Paulin, glavna zaloga premoga v Ljubljani, Nova 3055 ulica št. 3.

Nižje-avstr. zdravniška zbornica

je v letu 1899 doposlala c. kr. notranjemu ministerstvu vlogo, v kateri navaja, da so dognale opetovane kemične preiskave Serravallovega kina-vina, da vsebuje mesto naznanjenih 0.4% železo-oksida le 0.001 do 0.006%, to je ne več kot navadno vino. (Wiener Allg. Zeitg. 4. junija 1899.)

Železnato vino lekarja Piccoli-ja v Ljubljani

vsebuje natančno množino železa, ki se mora po določilih o zdravlilih dovajati bolnemu organizmu. Pollit. stekl. 2 K.

Imate

ozeblino, kurja oče-sa in trdo kožo?

Trpite

na potenju nog ali zoprnem duhu?

Ena kopelj za noge s Chiragrinom

Vas takoj oprosti. 1 zavoj za dve kopelji 30 vinarjev. Dobi se v vsaki lekarni, drogeriji ali v boljših prodajalnah ali pa naravnost iz drogerije v Gradec-u, Sackstrasse 3 K 423 20-3

Išče se deklica

krščanskih poštenih starišev, zmožna v računstvu in pisavi, v starosti od 14 do 16 let kot učenka v trgovino z mešanim blagom. Ponudbe naj se pošiljajo na 668 6-1

Hinkota Grabrijana, trgovca v Vipavi.

ZA SETEV

Detelja rudača češka, za dve košnji, pravo gorsko seme, 2 krat čiščeno 150- 17- 1.90
Detelja rumena za slabe čase, čisto seme 150- 17- 1.90
Lucerna, prava francoska iz Provence, veliko zrnata I. kakovosti 170- 19- 2.20
Deteljno seme je čiščeno na elektr. stroju ter brez vsakršne primesi in drobnega zrnja, torej zajamčeno čisto
Krmna repa „Mamuť“, podolgasta, rudača velika, zelo plodovita 65- 8- 0.90
Echendorfska velika krmna repa, okrogla rumena ali rudača, največja in najbolj vrste Mešane trave za livade, visoke sladke, trajne, širokolistna vrsta, za dvojno košnjo, (mešanica se napravi v vsaki zemlji) 92- 10.50 1.20
Mešane trave za vrtove in nasade, najlepše, trajne, nizke svetlozelene za solnčne lege Ličje „Raffia“, za vinogradnike, dobra vrsta 98- 11- 1.20
75- 9- 1.10

Hanaški ječmen „Svatopluk“, najboljši ječmen za pivovarne 32- 9- 2.60
Na sladovni razstavi v Švedski je dobil prvo nagrado izmed 250 konkurentov.
Vanekov novi kraljevski oves, izvrstna pozna vrsta, daje skoro dvojno žetev. Iz lege 600 m nad morjem 30- 9- 2.60
Zgodnji oves „Zlata perla“, raste zanesljivo, v najvišjih legah in najslabši zemlji 30- 9- 2.60
Krompir „Ivanški kronske kutnogorski“, pri kopanju daje 50% večjo množino. Dozoreva v sredi julija 16- 5- 1.60

V zalogi je tudi vsako drugo poljsko, vrtno, kakor tudi gozdno seme; dvor. zal. nj. kr. vis. črnogorskega kneza

Hinko Vanek, Praga

prodaja semena na debelo, gojitev semena ter žita in izvoz deteljnega semena, Vaclavske namesti č. 13, v „zlato hiši“. 688 2-1

Za spomladansko sezijo priporočam svojo popolnoma sortirano zalogo izgotovljenih obek za gospode, dame, dečke, deklice in otroke v najmodernejših vzorcih

in kroju, po zmerno nizkih cenah.
O. BERNATOVIČ
„Angleško skladišče oblek“, Ljubljana, Mestni trg 5.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „Salvator“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom srejema restavrater „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Podružnice Spljet, Celovec

- In Trst -
- Delniška glavnica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje po čistih 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice Spljet, Celovec

- In Trst -
- Rezervni fond -
- K 300.000. -